

NEKI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI NASTAVE NA VIŠE RAZINA TEŽINE U RADU S UČENICIMA S TEŠKOĆAMA U UČENJU U REDOVITOJ ŠKOLI

ZORA ITKOVIĆ

primljeno: svibanj '97.
prihvaćeno: svibanj '98.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 376.4
376

Cilj ovog ispitivanja bio je eksperimentalnim putem provjeriti daje li i koliko nastava na više razina težine u obradi odgovarajućeg nastavnog gradiva veće pedagoške efekte u odnosu na tradicionalni način rada s učenicima s teškoćama u učenju u redovitoj školi. Primjenjujući model diferencirane nastave željeli smo ustanoviti razlike u postignuću učenika u odnosu na tradicionalni način učenja: usvajanje znanja iz gramatike i elementarne pismenosti, razvoj sposobnosti čitanja, pamćenja i razumijevanja teksta, te pismeno izražavanje.

U eksperimentu s paralelnim skupinama, kojeg su proveli studenti Filozofskog fakulteta u Zadru školske 1994./95. godine u zadarskim osnovnim i srednjim školama od listopada do siječnja,¹ sudjelovalo je 220 učenika obaju spolova, 110 u eksperimentalnoj i isto toliko u kontrolnoj skupini.

Nakon inicijalnih mjerenja s ispitanicima eksperimentalne skupine primjenjen je model nastave na više razina težine. Rezultati finalnih ispitivanja su potvrdili našu pretpostavku da diferencijacija nastave pridonosi znatno boljim postignućima učenika s teškoćama u učenju integriranim u redoviti školski sustav. Rezultati obvezuju da se zalažemo za uvođenje diferencirane nastave kako bismo učenicima s teškoćama u učenju omogućili maksimalan uspjeh u okviru njihovih sposobnosti i interesa.

UVOD

Kao pokušaji prevladavanja nedostataka klasične nastave krajem XIX stoljeća realiziraju se u Europi i Americi projekti "nove škole" koji svoje uporište nalaze u nastavi na više razina težine. Tako se u "Mannheim school system" obvezatnog školovanja provodi diferencijacija učenika prema njihovim mentalnim sposobnostima.²

Na temelju promatranja i posebnog ispitivanja učenici se klasificiraju u četiri kategorije: mentalno zaostali, ispodprosječni s teškoćama u učenju, prosječni s normalnim sposobnostima, natprosječni i nadareni. Prema tim kategorijama formiraju se homogena odjeljenja u kojima se primjenjuje poseban nastavni plan i program: minimalni, skraćeni, normalni i maksimalni.

Ovaj radikalni sustav doživio je oštru društvenu kritiku jer je vodio diskriminaciji učenika, posebice onih koji su živjeli u nepovoljnim socijalnim i ekonomskim

uvjetima. Kritici sustava pridružuju se i pedagozi ističući kako nema apsolutne homogenosti razrednog odjeljenja obzirom da je razred skup učenika različitih individualnosti. Unatoč nepovoljnim kritikama, spomenuti je sustav skrenuo pozornost na diferencijaciju nastave kao mogućnost uspješnijeg razvoja učenika u okviru njihove pojedinačne razvojne dobi i sposobnosti.

* Dr. sc. Zora Itković docent je na Filozofskom fakultetu u Zadru. Kontakt adresa: Filozofski fakultet, Krešimirova obala 2, Zadar

¹ Od 1987. godine, svake školske godine studenti Filozofskog fakulteta u Zadru u okviru kolegija Specijalne pedagogije timski urade jedno istraživanje u zadarskim osnovnim i srednjim školama o praktičnim problemima odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama u učenju integriranim u redoviti sustav obrazovanja. Ove školske godine izlazi iz tiska Zbornik radova studenata "POD SUNCEM", u izdanju Filozofskog fakulteta u Zadru, u kojemu se iznose spomenuti istraživački radovi.

² Mannheimski školski sustav dobio je naziv po njemačkom gradu Mannheimu, a njegov protagonist bio je J.A. Sickinger (1858-1930) koji razvija model diferencirane nastave na četiri razine težine.